

Natura 2000 gebied 12 - Sneekermeergebied

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Meren en Moerassen
Status:	Vogelrichtlijn
Site code:	NL9802047
Beschermde natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Domeinen, Provincie Friesland, It Fryske Gea, particulieren
Provincie:	Friesland
Gemeente:	Boarnsterhim, Skarsterlân, Sneek, Wymbritseradiel
Oppervlakte:	2.288 ha

Gebiedsbeschrijving

Sneekermeer, Goëngarijsterpoelen, Terkaplesterpoelen en Akmarijp zijn historisch en geomorfologisch te beschouwen als één gebied. Het gebied kan worden gekenschetst als een vrijwel open landschap. Kenmerkend voor het centrale merengebied in Friesland is de afwisseling tussen grotere en kleinere wateroppervlakken, omgeven door kades en rietkragen en zoetwatermoerassen en uitgestrekte graslandpolders. De waterdiepte varieert overwegend tussen de 1 en 2 meter. In het gebied komen diverse eilandpolders voor.

Aan het begin van de jaartelling moet het Lage Midden van Friesland, waar dit gebied deel van uit maakt, hebben bestaan uit uitgestrekte zeggenmoerassen en moerasbossen. Vanaf ongeveer de tiende eeuw werd het gebied op kleine schaal in gebruik genomen. Hoewel in de loop van deze eeuw vele duizenden hectares door bemaling en bekading tot winterpolder zijn omgevormd, komen in het gebied nog relatief veel boezemlanden en zomerpolders voor. Veel boezemlanden liggen hier nog hoog genoeg om 's zomers via slootjes en greppels vrij op de boezem te kunnen afwateren.

Begrenzing

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.

Verder is de tekstuele exclavering van drie eilanden vermeld in paragraaf 3.3 van besluit N/2000/313 op de kaart aangegeven. Bovendien is de tweede alinea van paragraaf 3.3 van de nota van toelichting behorende bij besluit N/2000/313 vervangen door de algemene exclaveringsformule vermeld in de volgende paragraaf.

Natura 2000 database

Vogelrichtlijnsoorten

Soortnr	Soort
A040	Kleine rietgans - n
A041	Kolgans - n
A045	Brandgans - n

A050	Smient - n
A051	Krakeend - n
A052	Wintertaling - n
A053	Wilde eend - n
A056	Slobeend - n
A119	Porseleinhoen - b
A122	Kwartelkoning - b
A125	Meerkoet - n
A140	Goudplevier - n
A142	Kievit - n
A151	Kemphaan – b,n
A156	Grutto - n
A160	Wulp - n

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

A295 Rietzanger – b⁶

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

A017 Aalscholver – n²¹

Kernopgaven

- 4.11 **Plas-dras situaties:** Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels zoals porseleinhoen A119 en kemphaan A151, kwartelkoning A122 en noordse woelmuis *H1340.
- 4.16 **Rui- en rustplaatsen:** Voldoende ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut A005, ganzen, slobeend A056 en kuifeend A061.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Broedvogels

A119 Porseleinhoen

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.

Toelichting De porseleinhoen is een zeer schaarse broedvogel, aanwezig op graslanden die tot ver in het broedseizoen nat blijven, met maximaal 2 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie,

maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A122 Kwartelkoning

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.

Toelichting De kwartelkoning is een zeer schaarse, niet jaarlijks voorkomende broedvogel, aanwezig op ruige, veelal vochtige, graslanden met maximaal 2 paren. Van oorsprong is de soort een reguliere broedvogel van het Friese weidegebied. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A151 Kempmaan

Doel Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting De kempmaan is van oorsprong een talrijke broedvogel van vochtige tot natte graslanden, met in 1987 nog een populatie van 35 paren. De populatie is, in lijn met de algehele tendens in Nederland, sterk afgenomen. In 2002 zijn nog 4 paren waargenomen op een landelijke populatie van 105. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 370 paren.

Toelichting De rietlanden van het Sneekermeer herbergen één van de sleutelpopulaties van de rietzanger in het Friese merengebied. In 1994 werden ten minste 125 paren vastgesteld. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 370. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

Niet-broedvogels

A040 Kleine rietgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 580 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen kleine rietganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaapplek. Het Sneekermeergebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland. Rond 1990 was er sprake van verhoogde aantallen, net als bij andere graseters, maar de totale data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A041 Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.400 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 91.800 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaapplek.

Toelichting Aantallen kolganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaapplek. Het betreft de grootste slaapplek voor de kolgans binnen het Natura 2000 netwerk. Het aantalsverloop vertoonde voor foeragerende vogels een piek eind jaren tachtig, net als bij andere graseters, afgezien daarvan zijn aantallen min of meer stabiel. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A045 Brandgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 740 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 60.300 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleats.

Toelichting Aantallen brandganzen zijn van grote nationale en grote internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied als en slaappleats. Het betreft de grootste slaappleats voor de brandgans binnen het Natura 2000 netwerk. Het aantalsverloop vertoont voor foeragerende vogels een positieve tendens, maar deze is niet significant door grote fluctuaties (verhoogde aantallen rond 1990, net als bij andere graseters). Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A050 Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.900 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen smienten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaappleats en als foerageergebied. Er was sprake van hoge aantallen rond 1990, net als bij andere graseters, daarna heeft een afname plaatsgevonden. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A051 Krakeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 220 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen krakeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A052 Wintertaling

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 890 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wintertaling o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.

A053 Wilde eend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.500 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de wilde eend o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A056 Slobeend

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen slobenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de slobend o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A125 Meerkoet

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.700 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Het gebied heeft voor de meerkoet o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Er is geen landelijke herstelopgave dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.

A140 Goudplevier

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 520 vogels (seizoensgemiddelde).
- Toelichting Het gebied heeft voor de goudplevier o.a. een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. De landelijke herstelopgave is met name gebaseerd op de situatie buiten het Natura 2000 netwerk. Handhaving van de huidige situatie in het Sneekermeergebied is daarom voldoende.

A142 Kievit

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensgemiddelde).
- Toelichting Het gebied heeft voor de kievit o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het gebied levert één van de grootste bijdragen binnen het Natura 2000 netwerk. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie in het Sneekermeergebied is voldoende.

A151 Kempfaan

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 960 vogels (seizoensmaximum) voor het foerageergebied en gemiddeld 5.200 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.
- Toelichting Aantallen kempfaanen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats, het gebied levert als slaappleaats de grootste relatieve bijdrage in Nederland, na de Friese IJsselmeerkust en de Witte en Zwarte Brekken. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.

A156 Grutto

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 110 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 970 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.
- Toelichting Aantallen grutto's zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het gebied levert als slaappleaats één van de grootste relatieve bijdragen binnen het Natura 2000 netwerk. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende omdat de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000 netwerk.

A160 Wulp

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.000 vogels (seizoensmaximum).
- Toelichting Het gebied heeft voor de wulp o.a. een functie als slaappleaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Complementaire doelen**Soorten****H1318 Meervleermuis**

- Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
- Toelichting Omdat de meervleermuis in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeert en het leefgebied voor een beperkt deel door de Habitatrichtlijngebieden wordt afgedekt, is een doel geformuleerd voor Vogelrichtlijngebieden waar de soort in belangrijke mate aanwezig is. Het gebied heeft een functie als foerageergebied. In de nabije omgeving is een kolonie aanwezig.

H1340 *Noordse woelmuis

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting Omdat de noordse woelmuis landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, worden instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de Vogelrichtlijngebieden waar de soort aanwezig is. De soort komt in het Sneekermeergebied slechts in een beperkt deel van het (potentieel) geschikte leefgebied voor en wordt in heel Friesland met uitsterven bedreigd. Verbetering en uitbreiding van het leefgebied is van belang om hier een levensvatbare populatie te verkrijgen.

Synopsis

<i>Broedvogelsoorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A119	Porseleinhoen	--	-	=	=
A122	Kwartelkoning	-	-	=	=
A151	Kemphaan	--	+	>	>
A295	Rietzanger	-	-	=	=

<i>Niet-broedvogelsoorten</i>		<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
A040	Kleine rietgans	+	S-	=	=
A041	Kolgans	+	- / s+	=	=
A045	Brandgans	+	- / s++	=	=
A050	Smient	+	-	=	=
A051	Krakeend	+	-	=	=
A052	Wintertaling	-	-	=	=
A053	Wilde eend	+	-	=	=
A056	Slobeend	+	-	=	=
A125	Meerkoet	-	-	=	=
A140	Goudplevier	--	-	=	=
A142	Kievit	-	-	=	=
A151	Kemphaan	-	+ / s+	=	=
A156	Grutto	--	- / s-	=	=
A160	Wulp	+	S-	=	=

⁶ Herstel van een technische fout in database 2004.

²¹ Aantal thans lager dan ongeveer 0.1% van biogeografische populatie.